

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In quo hæreses & mores Pelagij contra naturæ humanæ sanitatem,
ægritudinem & medicinam ex S. Augustino recensentur ac refutantur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

10. Vires naturae ad exercendas omnes virtutes cardinales.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13650

Lib. de grat. Christi. c. 41. Pelagium dicit idem Augustinus, Et ipsam A
 viam, nempe Evangelicam, qua nobis praedicatur
 tanquam via demonstrata qua ambulare debeamus,
 sola inveniri posse natura. In qua sane via praeci-
 pua est cognitio Dei, adeoque ipsius mediat-
 oris Dei ac hominum Christi IESV. Quod
 multo luculentius deducit Ambrosiaster, &
 ad fidem etiam claris verbis extendit, qua
 Christiani in Deum & Christum credunt:
In c. 2. ad Rom. ad illa Gentes, inquit, Christianos dicit qui &c. duce na-
 tura credunt in Deum & Christum id est in Patrem
 & Filium. Et infra: Ipsa ergo natura proprio vi-
 dicitur creatorem suum agnoscit, non per legem sed per
 rationem naturam, opus enim opificem cerunt in se. hoc
 paulo post: Dum duce natura creditur, opus legis
 ostendunt, non per litteram sed per conscientiam.
 Opus autem legis est fides quam cum dictis exhibet
 Deo, naturali iudicio ostendit semetipsum legem sibi
 esse quia quod mandat lex, utro facit ut credat in
 Christum. Vnde & Origenes: F. r. s. s. & quod
 ad Rom. ad illa Cum enim Gen-
 tes.
 Sub hac autem unius Dei & creatoris cog-
 nitione non nudam & sterilem illam noti-
 tiam Dei sed etiam simul dilectionem, cultum
 ac reverentiam complectuntur. Vtrumque
 enim pari ratione in cordibus gentium atque
 omnium omnino hominum scriptum volunt.
 Hoc est enim quod in superioribus verbis post
 stabilitam Dei creatoris notitiam Pelagius
 subiicit: Et quemadmodum esset vivendum scri-
 ptum gerebatur in cordibus non lege littera sed na-
 tura. Cum enim omnis vitae bonae sit funda-

mentum amor & cultus unius ac veri Dei, ne-
 cessario sequitur in cordibus gentium scriptum
 esse quemadmodum sit diligendus & colendus
 Deus, si sibi generaliter scriptum est quemad-
 modum sit vivendum. Et quamvis tergiver-
 sando si verba sola spectemus dici posset, ni-
 hil Pelagium velle nisi natura duce dumtaxat
 sciri, quemadmodum sit diligendus Deus &
 vita conformiter praecipis ejus instituenda,
 non tamen ita, ut eadem natura suis viribus
 possit in Dei creatoris dilectionem assurgere;
 qui tamen animadvertit verbis illis conatos
 esse Pelagianos a gratia mediatoris iustos excludere
 antiquos tanquam Dei & illorum hominum non fue-
 rit mediator homo Christus IESVS ut Augulti-
 nus notat facile videbit, eos etiam dilectio-
 nem ejusdem Dei creatoris naturae genero-
 sitati tribuisse. Haec enim est, propter quam
 praecipue gratia mediatoris est necessaria.
 Totam enim disputationem cum Pelagianis
 Augustinus in summa colligens: Si caritas
 Dei & proximi, inquit, non ex Deo (est in ho-
 minibus) sed ex hominibus verum Pelagiani: sic. 18.
 autem ex Deo, v. c. m. Pelagianos. Et sensum eo-
 rum sine ambagibus in lucem proferens: In
 Pelagianis, ait, tenebrae dicunt, dilectio nobis ex
 nobis est. Et paulo inferius: Pelagium etiam
 ipsum Deum, non ex Deo sed ex semetipsis habere se
 dicunt: Et cum se, etiam leges ex Deo nobis esse factas
 dicunt, charitatem ex nobis ipsis volumus. Quae potis-
 simum de amore illo Dei creatoris intelligunt,
 ut quem natura duce cognosci posse paulo ante
 quidivimus.

Vires naturae ad exercendas omnes vir-
tutes cardinales.

CAPVT DECIMVM.

CV M tantam itaque naturae potesta-
 tem tribuant ut suis viribus ad cog-
 noscendum Deum, diligendum col-
 lendamque sufficeret ubi omnis verae
 iustitiae est initium & finis, quid mirum si &
 virtutes reliquas quibus boni excoluntur &
 formantur mores eadem praesumptionis libe-
 ralitate concedant?
 Cum igitur duo omnino ad agendam vitam
 bonam sint necessaria lumen quo facienda no-
 verimus, & robur quo cognita faciamus; ad
 utrumque naturae potestatem abunde instru-
 ctam esse arbitrantur. Nam quod ad vitae ex
 virtutis norma peragendae scientiam hoc est
 prudentiam pertinet, aperte Augustinus Pe-
 lagium docuisse tradit etiam ipsi, viam qua am-
 bulare debeamus, quam doctrinam Euange-
 licam nominat, sola inveniri posse natura sed faci-
 lissis si adiuvat gratia. De qua paulo ante dixerat
 secundum Pelagium, scientiam revelari spiritu
 per doctrinam, quam vel non possumus vel difficile ha-
 bere possumus per naturam. Sed haec difficultas
 tandem ad palliandam haerese deformitatem
 excogitata fuit. Initio vero ad omnia scienda

A qua iustitiae perficiendae necessaria lex naturae
 sola sufficiebat. Sic enim ad Demetriadem
 virginem cum adhuc sub Catholica pelle lati-
 taret Pelagius; Vt facile intelligis quantum sit na-
 turae bonum, cum eam legis vice (nempe Moy-
 saice) docuisse iustitiam probaveris ab Adam vi-
 delicet usque ad Moysen. Quod etiam po-
 stea apud Augustinum idem cum suis discipu-
 lis dicit: Quemadmodum esset vivendum scri-
 ptum gerebatur in cordibus. Vnde definitiva Pelagii
 sententia: Omnes voluntate propria regi. Neque
 vero tantummodo ad sciendum quid agi de-
 beat, sed etiam ad implenda singula virtutum
 praecepta solum naturalis arbitrij vigorem po-
 stulant. De temperantia sive continentia hu-
 manis viribus difficillima sic expressit Iuliani
 sensum Augustinus: Tuum dogma non deserit ini-
 micissimum gratia. Dicit enim quod Dominus conti-
 nentiae gloriam libertate electionis honoraverit, dicens,
 qui potest capere capiat, tanquam hoc capiat non Dei
 munere sed arbitrij libertate. Quo sensu gratia
 inimicus instat Augustino Iulianus: Si fideliter
 invitas homines ad studium continentiae, fateris ergo
 ita virtutem pudicitiae a volentibus posse servari, ut sit
 quicum-

quicumque voluerit, corpore sancto & spiritu. Sed omni recte facta larva Pelagius cum periculosam gula atque libidinis delectationem summamque in superandis illis vitijs molestinis demonstrasset, datantam in ceteris, inquit, naturam animi & vide quid non possit efficere. Et ne quis magnitudinem animi à Spiritu Sancto inspiratam suspicetur, statim subiicit: Sed nos probator! qualam delectatorem peccati cum in quibusdam ostendimus quando in vni natura nostra, in alijs enim non respicimus.

Epist. ad Demetriad.

Lib. 1. de imperf. cont. Jul. f. 121.

Lib. de patientia c. 15.

Ibid. c. 16.

De patientia hoc est fortitudine tertia virtute cardinali, ita perspicue Iulianus: Quam (voluntatem) non posse casti, si deus ipsa non fuerit, testatur fortitudo, cuius lacerti in contemptu dolorum & per Gentiles & per Christianos aspernauerunt. Et Augustinus Pelagianos d'gito incitans: Sicut enim, inquit, cui eam (patientiam) tribuant viribus voluntatis humana non quas habent ex diuino adiutorio, sed qua ex libero arbitrio. Error autem iste superbus est. Iuliel autem errorem suum hoc aruncineo ratiocinationis fulcro: Sicut voluisti Lammis sine ullo Dei adiutorio viribus liberi arbitrij tam multa gratia & virtutibus perficere, siue in animo siue in corpore ut in realis vite huius & peccatorum delectatione perficeretur: cur non eodem modo eadem ipsa voluntas hominis eisdem

viribus liberi arbitrij non ad hoc expectatis se diuinitus adiuari, sed sibi naturali possibilitate sufficientes quod quid laboris vel dolorem ingerit. pro iustitia & vita aeterna patientissime sustineat? Quam Pelagiani erroris argumentationem latius Augustinus prosequitur.

De iustitia quarta virtute capitali, quam non in aliqua perturbationum moderatione sed in voluntate nuda Philosophi statuunt, res apud Pelagianos difficultate caret. Vnde de omnibus iam recensitis quatuor virtutibus Iulianus: Affectus omnes, per quos aut fructus aut fieri licet boni sumus, in subiecto sunt mentis humanae prudentia, iustitia, temperantia, fortitudo. Subiectum mentis intelligit potestatem voluntatis humanae. Quam longè facilius ad ceteras minoris nota virtutes extendunt. De veracitate Celestij sensum sic Augustinus exprimit: Ipse autem quomodo sit accipiendum quod scriptum est: omnis homo mendax, omnino non scilicet, nec scilicet scilicet potest nisi coram deo, quo credit hominem sine adiutorio gratia Dei per solam propriam voluntatem posse esse veracem. Et de quouis præcepto virtutis implendo, Pelagiani dicunt etiam bonum malum sufficienter habere liberum arbitrium ad faciendum præceptum bonum.

Lib. 4. cont. Jul. c. 3.

Lib. de pecc. c. 15.

Lib. 2. ad Bonif. c. 11.

Iusta vita, salus, vita aeterna & regnum Dei per naturam vires.

C A P V T X I.

EX hac superba virtutum cardinalium arrogatione fluxit ulterius illa Pelagianorum doctrina qua patres antiquos ante datam legem Moysi sola natura duce iuste vixisse ac Deo placuisse delirant. Hac lege (naturam, inquit Pelagius) vixisse atque placuisse Deo scriptura commemorat, quorum tibi exempli causa aliqui proferendi sunt, ut facile intelligas quantum sit natura bonum cum eam legis vice docuisse iustitiam probaueris. Et statim magnum sanctorum accessit numerum qui sola natura lege instructi, propriaeque viribus libertatis ad iusti perfectae sanctitatis exempla posteris prætulerunt, Abel, Enoch, Melchisedech, Abraham, Loth, Isaac, Iacob, Ioseph, Iob, de quo viro differens, præclaro sui erroris concludit epiphonemate: O virum ante

Epist. ad Demetriad.

Ibid.

In Comment. ad Romanos locum c. 7. ad Rom.

In c. 8. v. 39.

Euangelia euangelicum! & Apostolicum ante Apostolica præcepta discipulum Apostolorum qui aperiens occultas diuitias naturae & in medium proferens, esse quid omnes possumus ostendit docuitque quantum sit ille thesaurus animae quem nos sine usu posidemus, & quod proferre nolumus nec habere nos credimus. Et in Commentarijs Epistolarum Pauli exponens illum ad Romanos locum, Naturaliter ex qua legis sunt faciunt: De his dicit, inquit, qui naturaliter iusti fuerunt ante legem, siue quiescunt nunc boni aliquid operantur. Vnde eisdem dicit in ijdem Commentarijs, Deo naturali lege placuisse

similiter & Moysi. Quam superbissimam naturae praedicationem hoc fucio palliabant, & tanquam veritati maxime consentaneam fulciebant, quod lex Moysi tam sero patribus data sit: Nec illud est paruum argumentum, ait Pelagius, ad comprobandum naturam bonum, quod illi primi homines per tot annorum spatia absque ulla adnotatione legis fuerunt, non utique quod Deo aliquando creaturae suae cura non fuerit, sed quia se talem se habere benignum fecisse naturam ut eis pro lege ad exercendam iustitiam sufficeret.

In Epist. ad Demetriad.

Ex qua doctrina manifesta necessitate consequitur, etiam aeternam salutem in regno Dei vitamque aeternam per naturam vires à primis hominibus obtineri potuisse. Si enim per naturam iustitia, ergo & iustitiae primum, vita, salus, & regnum Dei. Non enim iniustus Deus qui iustos fraudat mercede iustitiae ut contra illos dicit Augustinus. Quod clarius liquet, si meminimus quod supra diximus insinuasse vel docuisse Pelagianos, opus bonum Dei intuitu factum, caelestia praemia vitamque aeternam promereri. Naturam autem viribus opus quodcumque bonum illis autoribus fieri potest. Vnde latentem in Pelagianis principijs impietatem explicans & evolvens Augustinus, etiam si jam aliquid Christo tribuere compulsi clamoribus inceperunt: Vultum autem dogmatis, inquit, id persuadere conatur velut inculcata praedicatione naturae & potentiae liberi arbitrij, & legis siue naturae.

Lib. de nat. c. 2.

Supra c. 6.

Lib. 6. cont. Jul. c. 24.